Ч. 31. Чернівцї, вівторок дня 2. (14. мая) 1895. Рочник XI.

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Недїля“ виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-полїтичні відносини.

III. Маємо тепер застановити ся над страшною хоробою, що чим раз більше а більше бушує в нашім народнім орґанізмі, та мов той рак точить наше народне тїло.

Жерело сеї хороби спочиває безперечно в сїй історичними фактами справдженій природній захланности і аґресивности московского народу, що з цїлою силою пре росийску державу до безнастанних нових заборів. Зросийщити що найменьше всї славяньскі племена — се було все провідною гадкою росийскої полїтики. Розуміє ся, що найсмачнїйшим кусником була для неї передовсїм сусїдна Русь-Україна, а то не тілько з огляду на ґеоґрафічне положенє єї земель, але також неменьше і з огляду на великі богатства єї природи. Отже тут треба було закинути першу сїть. І не було се дуже трудне дїло; бо більша часть Руси-України в добі своєї майже цїлковитої полїтичної немочи прилучила ся добровільно до росийскої держави і підлягає ще й тепер сїй державній управі. Там було отже дуже легко офіцияльними указами проскрибувати нашу мову, заборонити всякий народний рух, запровадити всюда росийску мову, а відважнїйших наших щирих людий, що посьміли відзивати ся за волю свого народу, заковати в кайдани і загнати їх в Сибір або в гори Ураля. Зросийщенє нашої інтелїґенциї під таким гнетом росийского самодержця пішло в Росиї та й ще тепер іде там дуже гладко. Труднїйше се дїло за кордоном в австрийскій державі, де під захороною свободи чим раз більше розвиває ся наш рух національний. Помимо того не застановила і тут проворна росийска власть свою аґресивну роботу. Славно-звістні росийскі аґенти, як Поґодін, Раєвский і другі приготовили і тут терен до забірчої росийскої полїтики. Пізнїйше взяло сю цїлу роботу петербурске „благотворительное общество“ в свої руки, посипались рублї, і знайшли ся і між Русинами такі зрадники свого народу, що за марну копійку продали свою совість і свій нарід. Сї московскі аґенти славословлять в своїх орґанах: „Галичанинъ“, „Просвѣщеніе“, „Русское Слово“, „Православная Буковина“ і др. тепер вже цїлком явно „обединеніе“, і не дивно, що велика часть нашої незрілої інтелїґенциї, а особливо нашого духовеньства, дала ся зловити на сю вудку.

Русини і Москалї, кажуть сї московскі наймити, то „адін народ“ по крови, кости і мові. Тисячлїтє звязало нас з росийскою державою, там находить ся „правдивий руский рай“. Русинів видумала польска інтриґа, а руска мова, то мова „хахольска“. Австрийску Русь придавляє польский гнет, Русини терплять в Австриї крайну нужду!

Придивім ся отже блисше: о скілько сї хитро видумані аґітацийні средства збудовані на правдивій підставі.

Вже цїлий учений сьвіт признав, о чім кождий умний чоловік може і сам переконати ся, що Русини відріжняють ся від Москалїв або Росиян природною вдачею, зверхною подобою, темпераментом, звичаями, обичаями і мовою. Русини з природи більше чутливі, податливі, повільні і уступчиві, а противно у Москалїв становить загонистість, аґресивність, нетерпимість і більше проворна вдача народні прекмети. Руска мова ріжнить ся від росийскої, подібно як руска від польскої або від якої другої славяньскої мови. Руский селянин з Галичини або Буковини порозуміє ся з росийским мужиком як не тяжше то певно не лекше як з мужиком польским, а майже нї один галицкий або буковиньский, навіть сьвідомий москвофіл не обійде ся без словаря Шміда, або граматики Пілємана, коли схоче докладно порозуміти росийске письмо або сам написати щось по росийски. І чи-ж може тут бути мова про „адін народ, адін язик“?!

Так само має ся річ із шумною фразою про „тисячлїтє“. Не було і нема до тепер нї найменьшої історичної підстави до такого твердженя, а противно история учить нас, що на північно-східній сторонї давної Руси розтягали ся широкі простори землї, заселеної племенами чудскими або фіньскими. Ся земля була відділена від Руси великими лїсами і тому прозвано єї З а л ї с е м. Вже в непамятних часах заходили Русини в Залїсє, а оселяючись серед чудских племен, основали там міста як: Росток, Білозеро і иньші. Підчас княжих усобиць виходило ще більше руских переселенцїв в сї сторони, а з ними ширилась і віра християньска поміж чудскими племенами на Залїсю. Приймаючи християньску віру, а з нею і просьвіту, тратили з часом чудскі племена і свою народність і мішались з Русинами, а з тих мішанцїв витворив ся зовзїм окремий нарід, званий московским, від міста Москви, котре опісля стало столицею сеї землї. Внук Володимира Мономаха, Андрій Боголюбский, дав почин до заснованя великого князївства московского, а властивим основателем сего князївства був князь Данило, син князя Олександра Невского. Із сего князївства витворила ся через пізнїйші забори теперішна росийска держава. Але велика руска держава, котру заснував майже рівночасно в 13. віку галицкий руский король Данило, а котра обнимала цїлу теперішну Русь-Україну і тягла ся аж по Чорне море, не мала нїчого спільного з московскою державою, не стояла нїколи під єї культурним або полїтичним впливом, а так само не мала московска держава такого впливу і пізнїйше, коли Русь-Україна позіставала під польскою і литовскою державною управою. Так само не мала московска держава нїякого впливу на пізнїйшу руску вільну козаччину, аж доки гетьман Богдан Хмельницкий в роцї 1654, застерігши автономічну управу для руских земель, піддав їх добровільно московскій державі. До року 1764 шанували Москалї по части бодай про людске око, запоручену козакам автономію, а в роцї 1764 знесла росийска цариця Катерина гетьманьску управу на Українї, завела там крепацтво, наложила на руский нарід кайдани духової неволї, а сї кайдани, нагайки і тюрми становлять сей теперішний, нашими домородними москалями дуже славлений росийский рай для Русинів.

І деж то се „історичне тисячлїтє“ нашої спільности з росийскою державою, — де той росийский рай для руского народу? Теория, що Русинів винайшла польска інтриґа, то вже найскрайнїйша видумка, та пригадує нам все подібну видумку, яку проголосили були польскі шовіністи в роцї 1848, котрі знов казали, що Русинів винайшов австрийский намістник Стадіон!

Прозиванє своєї матерної рускої мови „хахольскою“, мови, що тепер уживає ся у нас у всїх церквах і школах, на унїверситетї, у всїх урядах і в парляментї, — се сьвідчить наглядно про безграничну підлість і нікчемність, якими можуть воювати лише такі нікчемні люди, якими власне є наші домородні москалї. Але се сьвідчить також наглядно і про велику національну неміч нашої рускої суспільности, котра ще тепер, в добі загального поступу і свободи, видає із сво-

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

го роду таких нікчемників, що безкарно сьміють зневажати народне імя, народну честь.

Таж і Чехи і Поляки і Серби і Болгари і другі славяньскі народи мають своїх домородних москвофілів, але їх ціле москвофільство має свою підставу лише в тій химерній мрії, що Москаль-велит поможе їм зміцнити свою власну національну силу. Всї другі Славяни дорожать ся своїм народним іменем, всї боронять всїми силами свої народні права, а наші Русини на власну ганьбу цурають ся свого роду, свого народу, прозивають своє народне імя, нехтують свою національність, та раді би цїлком знищити свою власну національну силу. Люди, що чванять ся руским патріотизмом, піддержують плюгаві орґани московских наймитів, а навіть провідники руско-народної, т. зв. опозицийної партиї запрошують ґенерального шефа москвофільского табору, Маркова, на мужа довіря на довірочну нараду в народних справах. Вже в найновійшім часї майже сто руских сьвящеників підписало проґраму комітету виборчого, котрий завязав ся з ініциятиви і під проводом ґенерального штабу московских наймитів. Таких смертельних гріхів против своєї власної народности могли би ми ще вичислити цїлу копицю.

Але ми не хочем дальше доптати в тім болотї, а маємо лиш ще те сказати, що доки наша руска суспільність не викине сеї гнилї, яку ширять московскі наймити в нашім народнім орґанїзмі, доти не може бути і гадки про сконсолїдоване наших народних сил, про вироблене у нас такої поважної національної сили, щоби єї узнали і поважали другі народи.

А на сїм повинно дуже залежати, всїм, бодай тим Русинам, що мають себе за народовців і за патріотів.

Дописи з Відня.

(Кальнокі-Банфі. — З ради державної).

Відень, 9. мая 1895.

(Від нашого дописувателя).

Нинїшна N. Fr. Presse принесла у вступній статї вість, мов то коаліция захитана. Причину до того найшов згаданий дневник в інтерпеляциї, поставленій значною частиною членів клюбу ґр. Гогенварта під проводом бар. Діпалвіого в справі конфлїкту Кальнокого з Банфім з одної і Кальнокого з Аліярдім з другої сторони. N. Fr. Presse єсть того пересьвідченя, мов то клерикали з клюбу ґр. Гогенварта нарушили основу коаліциї, котра то основа лежала в невиволїканю справ партийних, в тім случаю специяльно: справ церковних Клерикали уступились за нунцием папским і осудили поступок мінїстра заграничних справ. Они раді би, після слів N. Fr. Pr., Австрию підчинити під більший вплив курії апостольскої, а се противить ся інтенциям лїбералів нїмецких.

Статя N. Fr. Pr. не зробила однакож великого враженя в парляментї. Тут знають добре, що лїбералам не так досадна афера Кальнокого з Банфім або з нунцием папским (котра нинї вже майже безпредметова), а більше доскулила їм неудача виборча на передмістю віденьскім Landstrasse, де кандидат їх Ленц перепав против кандидата антисемітского Штайнера. Лїберали втратили рівновагу на вид, що сила їх малїє з кождим днем та що суспільність нїмецка чимраз більше відвертає ся від них, а зглядає ся чи то з антисемітами чи націоналами нїмецкими. В так прикрім положеню будучи, лїберали зашуміли, зібрались на клюбове засїдане — і погрозили коаліциї, що ось то они розбють сї, наколи би правительство подалось в сторону клюбу Гогенварта і тогож засад консервативно-клерикальних. На тій погрозї і скінчить ся все.

Однакож мимо того множать ся від якогось часу прояви, котрі бодай хвилево можуть захитати віру в тривкість коаліциї. Прояви ті виходять з клюбу ґр. Гогенварта. Там у внутрі кипить трохи. Клерикали в роді бар. Морсея (з Стирії) і бар. Діпавлїого (з Тиролю) старають ся мов то розбити клюб Гогенварта. Бар. Морсея уважають тут за тихого личного антаґоніста ґр. Гогенварта; бар. Діпавлї знов попав в якусь горячку чи манїю великости своєї. Недавно він вийшов в субкомітету реформи виборчої длятого, що субкомітет не згодив ся на єго внесене, щоб низше пяти зр. оподаткованих (по переведеній реформі податковій) полишити в дотеперішних куриях виборчих. Тепер зібрав він против волї ґр. Гогенварта 37 членів з клюбу і велїв їм підписати звістну інтерпеляцию в справі і обороні нунция папского. Клюб ґр. Гогенварта втратив, як з того видко, свою давнїйшу яку таку одноцїльність і розлазить ся, а без того клюбу, зложеного з 54 членів, коаліция дїйсно неможлива.

Вчера на засїданю „кола“ польского вніс пос. о. Пастор інтерпеляцию до присутного мінїстра просьвіти Мадейского в напрямі, чи виступленем ґр. Кальнокого против нунция папского не загрожені свобідні доси відносини католиків австрийских до престола римского? По відповіди мін. Мадейского і двогодинній дебатї члени „кола“ приняли одноголосно резолюцию, виражаючу нинїшній управі церковній в Долитавщинї повне довіре, в надії, що церкві католицкій в Австриї буде і на дальше полишена повна свобода в зносинах з Римом в справах чисто церковних.

Через вибір Штайнера на Landstrasse одержали антисеміти чисельну перевагу в ґрупі послів долїшно-австрийских і в їх руках спочивати буде на тепер вибір членів до спільних делеґаций. Імовірно увійде туди др. Люеґер.

Відень, 10. мая 1895.

З телеґрамів звісна вам відповідь кн. Віндішґреца на інтерпеляцию бар. Діпавлїого і єго 36 товаришів з клюбу ґр. Гогенварта. (Гл. телеґрами „Буковини“ в ч. 29-ім). Відповідь була похожа на студений туш. і не могла бути иньшою. Кн. Віндішґрец не вийшов в мериторучну сторону інтерпеляциї, бо цїла справа для Долитавщини була безпредметовою. Він признав лиш, що з одної сторони держава наша не обмежує права апостольского престола: правити справами чисто-релїґійними та церковними католиків австрийских, але з другої сторони застерегло собі правительство контролю над тим правом. Сторонництва коаліцийні вдоволені відповідею, а доказом того єсть обставина, що палата посольска 123 голосами против 41 відкинула внесене Крамаржа на відкрите дискусиї над відповідею правительства. Рівнож заглухли всякі слухи про кризу. Кріза була лиш тогдї можлива, наколи лївиця нїмецка була-б невдоволилась відповідию. Лївиця шуміла день перед тим дуже, немов би дїйсно акциєю Аліярдого були загрожені єї інтереси так зв. лїберальні. Однакож лївиця втихомиралась сама від себе, знаючи, що по розбитю нинїшної коаліциї для неї могли би настати не коньче приязні часи. Таж лївиця єсть нинї в декаденциї При доповняючих виборах тратить она мандат по мандатї, а в лїбералїзм єї нїхто з Нїмців не вірить. Впрочім лївиця стараєсь нинї за всяку цїну бути regierungsfähig і дбає о ненарушимість не так свого полїтичного та національного посїданя, а в більшій мірі о ненарушимість двох портфелїв мінїстеріяльних, які посїдає в мінїстерстві. Др. Пленер надто довго старав ся о теку мінїстра фінансів долитавских, як щоб в раз з сецесиєю лївиці мав кинути теку свою.

Тепер через якийсь час корабель наш державний попливе спокійно, доки на порядок дневний в буджетовій комісиї а відтак в палатї не прийде справа цілейска. Словінцї з клюбу ґр. Гогенварта не відступають від свого жаданя. Консерватисти, а іменно ґрупа Діпавлїого, піддержать їх. Піддержать їх і антисеміти і молодочехи і посли рускі. Поляки будуть мабуть інтервеїовати. Противитись будуть головно націонали нїмецкі і одна завзятїйша частина лїбералів, на чолї котрих стоїть Менґер з Шлозка, та Форегер з Стирії.

Що до конфлїкту ґр. Кальнокого з Банфім оповідають собі тут на ухо деякі близші подробиці, з котрих виходить, що дїйстним виновником цїлої немилої пригоди був Банфі. Він не посїдав точних відомостий о річах, які держав нунций в кружках довірочних угорских, а в більшій мірі опирав ся на невірних справозданях дневникарства угорского. Він і впровадив ґр. Кальнокого в блуд, так що сей в звістній нотї ужив драстичного звороту про нетактовне поведене Аліярдого. Колиж Банфі прибув до Відня 3. мая, то в приватних розмовах виражав ся про Кальнокого дуже недипльоматично, закидаючи єму, мов то він занадто підлягає впливам католицких ґрафинь віденьских і боїть ся, щоб ґрафинї не осудили єго приятелем жидівства. Банфі має і той грішок на собі, що він надужив довіря ґр. Кальнокого, та в відповіди на інтерпеляцию посла Теренього оповістив дещо, що не надавало ся до публїкациї. Цїсар станув рішучо по сторонї ґр. Калнокого. Він заявив єму повне довіре своє, а тим і осудив виступлене Банфього. Говорять, що кріза на Угорщинї ще заєдно висить в воздусї. Пештеньскі дневники підбивають амбіцию Банфього і угорского ґабінету, докоряючи їм капітуляциєю. Дїло прояснить ся, але аж по повороті цїсаря з Полї.

„Дїло“, а за ним і „Галичанинъ“ виявили счудоване своє своє, що в депутациї до мінїстра Вурмбранда в справі парових млинів галицких взяв участь і пос. Вахнянин побіч делеґатів „Кола“ польского. Отже нїчого чудоватись, бо пос. Вахнянин одержав так само як члени „Кола“ польского просьбу млинарів галицких в тій справі телеґрафічною дорогою і з обовязку свого посольского мусїв в депутациї до мінїстра торговлї взяти участь. Розвій млинарства галицкого і устережене єго перед конкуренциєю млинів угорских лежить в інтересї обох народів Галичини.

Перегляд полїтичний.

* До Pol. Corr. доносять з Риму: Говорять в кругах ватиканьских, що австрийский епископат оголосить в найкоротшім часї громадне посланіє пастирске, в котрім має бути пригадане християньско-социяльним стоваришеням, що они повинні повинувати ся єрархії, а також і поступати в дусї умірепнім після рад апостольского престола.

* В білгородских кругах урядових запевнюють, що нарада короля з визначнїйшими членами поодиноких сторонництв має на цїли лише іменоване мінїстра фінансів. Яко кандидатів називають Ґіорґієвича і Міятовича, послів в Константинополи взглядно в Льондонї; они оба належать до напредняків. — При замкненю сесиї скупштини виголосив президент мінїстрів Христич промову, котра зробила велике враженє. В нїй підніс Христич, що скупштина помимо короткого часу зробила богато користного для краю і що між заступниками народу і рядом наступило порозуміне, котре при пізнїйших дальших працях парляментарних вплине користно на них.

З другої сторони кружать иньші вісти, що іменно в Сербії для відміни настала криза кабінетова, а причиною єсть то, що скупштина не

хотіла ухвалити позички, котра була би для Сербії некористна. Партия поступова (напередняки), до котрої король звернув ся, щоби з неї вибрати міністра фінансів, противна тій позиції, бо боїть ся, щоби сеї непопулярної справи не використано против неї. Здаєсь, що король звернe ся знову до радикалів, котрі в краю мають значну силу, але в скупштині майже ніякої. В такім случаю теперішна скупштина мусїла би бути розвязана, а розписані нові вибори. Видно зі зіставленя тих ріжнородних вістий, що ситуация в Сербії не вияснена. Не без впливу на політику буде приїзд королеви-матери Наталії.

* З Софії доносять: Тут має прибути Цанков. Він повідомив своїх сторонників, що цар російский приняв его дуже ласкаво (російскі дневники перечили тому) і що для приверненя давних відносин з Росиєю коньче треба вислати депутацию болгарского народу до царя. До N. W. Tagblatt доносять з російских політичних кругів, що цар поставив для поєднаня з Болгариєю такі услівя: 1) князь, княгиня і наслідник престола мають перейти на віру православну; 2) Цанков має бути президентом міністрів; 3) міністром війни має бути ґенерал російский; 4) учителями військовими мають бути лише російскі офіцири... А більше нічого?

Дрібні вісти.

Волоска ґазета в німецкій мові, Bukowinaer Post, занимає ся також рускими справами, та які в неї понятя про нас, видко зі статий єї, друкованих 2. і 5. мая в числах 224 і 225 п. з. „Консервативні Русини і Молодо-Русини“.

Зміст сих статий дасть ся зібрати кількома думками: Молодо-Русини на думку сеї ґазети — то зайди з чужини, з Галичини, „а то — каже — наша лиха прикмета краю, що нам чужинці і все чуже імпонує.“ За те консервативні Русини — то такі, що кромі Буковини не хохотять нічого знати, „щасливі, що можуть частину австрийскої землї назвати своєю“, і хотять жити в згоді з Волохами. Buk. Post тішить себе надією, що Молодо-Русини, значить щирі народовці заберуть ся з Буковини туди, звідки прийшли... Про нашу часопись „Буковину“ має таке понятє, що она на першім місци а що найменше на рівнорядним з Буковиною ставить Галичину і має очивидну тенденцию, буковиньске руске населенє призвичаїти до Галичини, як до своєї батьківщини, тим що познакомлює его з галицкими справами і будить зацікавленє до галицких змагань народних. Кромі того на підставі фейлетонів наших(!) Buk. Post доходить до висновку, що ми стараємо ся завести на Буковині галицко-польскі слова.. Можемо запевнити Buk. Post, що доки такі лихі інформациї буде подавати про бук. Русинів народовців, доти не може числити на їх прихильність. Словом „зайда“ нехай не воює, бо історія те саме слово приклала до волоского населеня в Буковині. Такі бук. Русини, що за Буковиною не бачать сьвіта, нам не імпонують, але прикладом для нас суть бук. Німці, котрі не забувають, що мають братів і по иньших краях, котрих не можуть виречи ся. Такий провінціональний патріотизм народний, який мають бук. консервативні Русини, не може нікого одушевити. З тої причини ми занимаємо ся і будемо занимати ся галицкими справами попри буковиньскі, бо три міліони гал. Русинів заслугують на се! Дивно нам, що за таким вузким патріотизмом обстає Buk. Post, котра торік в осени забула зовсім за Буковину, а всї числа заповняла вістями про знаний процес семигородский... Тоді єї буковиньско-волоский патріотизм обняв і семигородских Волохів; коли-ж ми подібно чинимо, се вже єї коле. Противники буковиньских Русинів-народовців можуть бути певні, що ті Русини без потреби не виберуть ся до Галичини, бо тут мають для кого працювати, і що від таких статий, як в Buk. Post, не наберуть охоти не ярити нікого. Вкінци пригадуємо, у кого коротка память, що між консервативними Русинами (не знати, що они консервують) находять ся також Галичани (нпр. др. Волян; редактор „Бук. Вѣд.“ і п.) Пора вже, коли має ся чимсь докоряти, видумати собі иньший докір, як „зайда.“

Відозва. Маґістрат черновецкий просить нас оголосити слідуючу відозву: Через страшні спустошеня, які наробило землетрясенє в Країні, а особливо в головнім місті Люблянї від 14 днів і тепер ще робить, потерпіти тамошні мешканці величезні шкоди в своїм майні. Загальне людске співчутє жадає, щоби кождий з нас по своїм силам старав ся поспішити нещастним в поміч. Стоячи на сім людянім становиску позволило високе ц. к. міністерство внутрішних справ збирати публичні складки для потерпівших від землетрясеня в Країні і тому краєве правительство скриптом з дня 26. квітня с. р. ч. 1536 дало черновецкому маґістратови уповажненє до такої прилюдної складки. Позволю собі відізвати ся до знаної жертволюбивости поважаних горожан і їх щиро просити, щоби кождий мешканець сего міста вішов за своїм співчутєм і прилучив ся відповідним датком до помочи для невинно потерпівших братів в нашій дорогій вітчині. Маґістрат і кожда редакция місцевих ґазет принимає грошеві датки і відішле їх високому ц. к. правительству краєвому на Буковині. — Др. Райс, І. заступник бурмістра.

П. Крушелницка, звістна оперова сьпівачка, виїзджає в короткім часї до Італії; перед своїм виїздом устроїть ще 16. с. м. концерт при співучасти „Львівского Бояна“.

Товариство „Шкільна поміч“ в Коломиї, щоби прийти в поміч родичам посилаючим діти до шкіл коломийских, отвирає з слідуючим роком шкільним інститут, в котрім поміщена молодїж мала-б кромі відповідного мешканя і удержаня — вітцівску опіку, належитий нагляд і поміч в науці. Важність такого інститута не дасть ся заперечити, тож виділ не зважаючи на ніякі упередженя а навіть евентуальну страту хоче заопікувати ся молодїжею, не пожалує труду, щоби взятий на себе обовязок сповнити. В склад виділу входять: проф. Л. Сальо яко голова, управитель рускої ґімн. С. Недільский, о. К. Кульчицкий, проп. А. Дольницкий, Ю. Гнатюк, сов. Т. Заячківский і др. В. Кобриньский. Оплату місячну постановлено 15 зр. (для біднїйших може бути знижена) і конкурс з поданем числа вільних ще місць буде небавом оголошений. Зголошеня приймають ся вже тепер за надісланем 3 зр. на перші потреби.

Рівночасно оголошує виділ конкурс на надзирателя домового (евентуально може бути і женщина); мусить бути чоловік інтеліґентний, котрий схоче за умовленою надгородою посьвятити ся справам інститута. Прошеня з поданем дотеперішного занятя і условій, просимо надсилати до Виділу найдальше до кінця мая с. р. — Від Виділу „Шкільної Помочи“.

Для еміґрантів в Бразилію. Товариство сьв. Рафаїла опікує ся тепер ревно еміґрантами до Бразилії і висилає кождого місяця 500 душ. Надзір над одним таким транспортом передає те товариство сьвященикам, котрі за посредством того-ж товариства дістають від Compania metropolitana безплатний перевіз до Бразилії і назад. З руских сьвящеників не вибрав ся ще жаден в сей край; нема відважних.

Великі огні. Дня 4. с. м. в само полудне в Юнашкові коло Бурштина вибух, мабуть задля неосторожности, огонь на подвірю одної вдови, а при сильнім вітрі обняв в млї ока 20 загород і до години знищив до тла. В огни згоріло одно теля. З погорільців лиш один був обезпечений в „Днїстрі“ на 400 зр.; прочі відносились до асекурациї неохочо, хотяй аґент з Конюшок, як також місцевий сьвященик і учитель, часто ім дораджували. Тепер жде їх крайна нужда, бо в огни стратили що найменче 3000 зр. — В Стоянові дня 1. мая вибух у одного тамошного крамаря о 4 ій годині рано огонь і в кілька годин знищив 40 домів, латиньский костел і приходство. Латиньский сьвященик кс. Блажей Янор, котрий лише що спровадив ся до Стоянова, має необезпеченої страти на 250 зр. — Село Псари коло Ходорова, в рогатиньскім повіті, погоріло дня 3. мая с. р. майже цїлковито. Згоріло около 300 будинків, а вісїмсот людий лишило ся без даху і хлїба. — В Рекшині, коло Нараєва, згоріло кільканайцять загород; шкода обчислена на 26.200 зл. — В Урлеві під Зборовом знищив огонь 26 господарств; шкода 31.945 зр. в третій части обозпечена, — В Лисівцях коло Заліщик згорів фільварок В. Орловского і 27 хат селяньских з будинками. Обезпечена шкода на фільварку виносить около 100.000 зр. Шкода селяньска обчислена на 7.750 зр. була лише в малій части обезпечена. — В Ласківцях коло Будзанова погорів фільварок п. Ґромницкого. В огни згорів паробок Стефан Кучма, що ратував з полуміни омлїлого 13-лїтного хлопця. Сплені кости нещастної жертви найдено аж по угашеню огня. Кучма лишив жінку і четверо дїтий, котрим приобіцяв властитель фільварку річну пенсию до смерти вдовиці. — В Стрию згоріла дня 2. мая фабрика сїрників Йосифа Лїпшица. Шкода 14.000 зр. була в половині обезпечена.

Гр. кат. експеноване сотрудництво в Садові на Буковині буде перемінене на парохію по розграниченю від парохії Радівців.

З Петербурга доносять, що там задумують ся над питанєм, чи не застановити висилку на Сибір. При сім не розходить ся їм о те, що часом за маловажні провини така страшна кара є варварством, а причиною тих розваг має бути та обставина, що деякі злочинці на Сибірі провадили дальше своє „ремесло“. І так один купець, котрого засуджено за обманьство на висилку на Сибір, там таким самим способом „доробив ся“ маєтку кілька соток тисячів рублів. Таких случаїв там богато, а при тім деморалїзує ся незіпсоване населенє Сибіру тими засланцями з Росиї.

Виділ товариства „Просьвіта“ ухвалив розписати перший конкурс на дві стипендиї по 100 зр. річно з фонду „Стипендия родинна для учеників шкіл середних імени Грушкевича“. На сю стипендию записав був бл. п. Евсевій Грушкевич 5000 зр. і поручив заряд і роздаванє стипендий товариству „Просьвіта“

Убийники дївчат проявили ся тепер в Парижи і там допускають ся ріжних злочинів. Перед кількома тижнями найдено дві утоплені молоді дївчини. Мимо найпильнїйших глядань поліция не могла вислїдити злочинців. Сими днями витягнено знов з Секвани двоє дївчат, звязаних за руки і ноги, так само як і попередні. Між публикою панує страх, бо очивидна річ, що сего поганого злочиньства допускає ся або якийсь божевільний, або добре устроєна шайка убийників. Найлїпші аґенти поліцийні глядають виновника, але доси безуспішно.

Давна книжка. Директор мадярского музею в Пешті, Саляй, закупив з книжок, які остали ся по ґрафі Ностіц в Монахові, служебник (Missale), печатаний буквами глаголитскими в старословеньскім язиці в році 1494 в місті Сінь (Zengg в Хорватиї). Сю книжку старали ся купити Хорвати, Серби і Росияни, але їм не повело ся дістати єї. Знайденє сего рідкого памятника викликало поміж знатоками велике заінтересованє.

Галицкий виділ краєвий рішив товариству сьв. Рафаїла, котре, як нашим читачам звістно, занимає ся тепер ревно орґанїзациєю еміґрациї до Бразилії, дати запомогу в сумі 500 зр.

Конкурс. Заряд черновецкої повітової каси хорих розписав конкурс на посаду сталого секретаря з річною пенсиєю 720 зр.

Заклад фотоґрафічний отвирає п. Людомир Келер, артист-маляр зі Львова, в Чернівцях при ул. виділу краєвого ч. 9. Він знаний зі своєї совістної праці і прегарного виробу фотоґрафій; тому можна надіяти ся, що черновецка публика не заведе его в надії на добре поводженє в Чернівцях.

Кс. Йосиф Вебер, канонік львівскої лат. капітули і ректор духовної семинариї іменований недавно епископом-суфраґаном. Дня 4. мая відбув ся в тім ділї канонічний процес у віденьскій нунциятурі.

В Ярославі підчас заприсяженя вояків в наметї майор Лєшнер дістав удару серцевого і на другий день помер. Склало ся се підчас полевої служби божої.

Злодійску шайку: Маєра Шнцера, Хаіма Бернбавма, Симеона Вайха, Шаю Ґедль і Матлема Фідлєра засудив коломийский трибунал судиїв присяжних на кару від 3 до 8 лїт зязниці. Засуджені ставали вже нераз і давнїйше перед судом за крадїж, а послїдний раз заїхали собі в ночи з 3. на 4. жовтня перед маґазин зі шкірами в одній гарбарни в Коломиї, розбили двері і забравши 120 шкір, вартости 900 зр., відвезли були до Снятина.

Як в Данії поборюють піяньство. В Данії винайшла полїция особлившу систему для поборюваня піяньства. Кождого пяного, котрого найдуть на дорозї, садять на віз, запирають в арешт, де его тримають, аж поки не витверезить ся, а потім провадять его під надзором до дому, щоби не зачав наново піячити. Відтак наказують під загрозою кари корчмареви, котрий дав піякови послїдну склянку пива, вина чи там горівки, щоби заплатив кошти відвезеня свого гостя — а ті кошти часом бувають досить значні. По двоpазовім непослусї корчмаря замикають корчму.

Лїк на рака. Академія наукова в Парижи подає відомість про добрі успіхи в лїченю рака, а за лїкарство уживає ся сировицї крови з псів або ослів.

Поєдинок між хлопцями. В лїсї коло Будапешту поєдинкували ся два хлопцї пістолетами. Вже кождий з них стрілив по одному разу і они приготовляли ся до дальшого стріляня, коли надійшов розносчик ґазет. Хлопцї з секундантами повтїкали; розносчик дігнав їх, і тодї они его на колїнах просили, щоби не доніс до полїциї, бо вже помирять ся.

Новий поклад камінного вугля відкрито під Перемишлем. Перед Великодними сьвятами відкрили робітники, заняті при копаню каміня на ґрунтах ґенерала Ковальского в Перемишли, в глубинї $1^1/_2$ метра, поклад камінного вугля. У п. Ковальского перебував як раз свояк его, ґеольоґ з Відня, котрий віднайденний камінний вуголь розслїдив. Вуголь зверха був трохи звітрілий, однако горів на комині дуже добре, лишаючи мало попелу. Відкритий поклад, о скілько доси дало ся провірити, сягає на кілька метрів в глубину, а під ним, як кажуть знатоки, мусять находити ся ще иньші ріжні богаті поклади. Єсли здійстнять ся ворожби учених людий, то тодї Перемишльщина і охрестність Бірчи буде осередком велико гірничого промислу, а се принесе їм необчислимі користи.

Зі Станїславова пишуть нам: Філїя „Просьвіти“ в Станїславові приготовляє завязане читальнї „Просьвіти“ в сїм містї. Така сама читальня завязує ся в недалекім від Станїславова селї Пацикові. — Заприсяжене нових рекрутів і доповняючої резерви відбуло ся в нас в подвірю касарнї артилєриї 5. мая по відправі полевого богослуженя. До вояків промовляв при корпусї офіцирскім войсковий капелян о. Касиян Куницкий. — Дня 25. мая відбудуть ся в Станїславові загальні збори общества ім. Качковского. Довший час не було в нас чутки про се товариство, аж тепер почало оно й тут свою дїяльність. Покаже ся, чи не внесе то товариство і м ж тутешне селяньство аґітациї против народного язика і фонетичної правописи, як се внесло вже в иньших сторонах.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 13. мая. Віденьскі і будапештеньскі урядові ґазети оголошують цїсарске письмо, котрим скликано спільні делеґациї на день 6. червня с. р.

Відень, 13. мая. Вчера зраня вернув цїсар з Полї і приняв о годинї 1-ій з полудня ґр. Кальнокого в замку ляйнцкім. О 5-ій годинї приїхав цїсар до бурґу, де приняв мінїстрів Банфіого і Йосіку на авдиєнциї. Потім від'їхав цїсар назад до Ляйнцу, а Банфі вечером до Будапешту.

Будапешт, 13. мая. Budapester Correspondenz каже, що Банфі здав цїсареви докладно справу з полїтичної ситуациї. Цїсар вимовив собі остаточне рішенє; длятого наступить відповідь на інтерпеляцию Гельфіого пізнїйше. Постановлений порядок дневний в соймі і палатї маґнатів не буде змінений.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр.	кр.
Др. Огоновский: Історія рускої лїтератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Кулїш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сїмя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причена, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Рілєнькс. „Іфіґенія в Тавриді“, драма	—	30
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповіданє	—	10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дїтий	—	20
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на лїтерат. позвах з Московщиною	—	50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских пісьнях народних	—	35
— Без працї, оповіданє	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щастє, драма	—	30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1	20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї ч. I.	—	20
— „Оферма“ — новиля	—	10
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Кирило Студиньский. Лїрники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Роляндa	—	50

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптицї Ріхтера, Прага, загально звісне втиране, лагодить біль, можна дістати по цїнї 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптицї. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою **„котвиця“** за **правдиві**. Центральна розсилка: **Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.**

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакциї »Буковини«.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. 1892 1893., 1894., по **1** зл. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** зр.

З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по цїнї на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має **80** сторін і коштує **20** кр., почтою **25** кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З друкарнї Г. Чоппа.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL